

Havfruen i dammen

Der var engang en møller, som levede lykkelig og glad med sin kone. Penge havde de nok af, og for hvert år, der gik, blev de rigere. Men ulykken kommer som en tyv om natten, og ligesom deres rigdom var taget til svandt den nu ind fra år til år, og til sidst kunne mølleren knap kalde møllen for sin egen. Han var meget bekymret, og når han gik i seng om aftenen, efter at have arbejdet hele dagen, kunne han ikke falde i søvn, men plagedes af alle slags sorger. En morgen stod han op før dag gry, gik ud i det fri og tænkte, at så ville han blive lettere til mode. Da han gik hen over mølledæmningen brød netop den første solstråle frem, og han hørte noget rasle i sivene. Da han vendte sig om, fik han øje på en smuk kvinde, som langsomt hævede sig op af vandet. Det lange hår, som hun holdt sammen med sine hænder, dækkede helt hendes hvide legeme. Han kunne nok tænke sig, at det var havfruen, og var så bange, at han ikke vidste, om han skulle gå eller blive. Men havfruen kaldte på ham med sin bløde stemme og spurgte, hvorfor han var så bedrøvet. Mølleren kunne først ikke få et ord frem, men da hun var så venlig, tog han mod til sig og fortalte hende, at han engang havde været rig og lykkelig men nu var han så fattig, at han ikke vidste, hvordan han skulle klare sig. "Giv dig tilfreds," sagde havfruen, "jeg vil gøre dig rigere og lykkeligere, end du nogensinde har været, men så må du til gengæld love mig det, som netop er født hjemme hos dig." - "Det kan jo ikke være andet end en hund eller en kat," tænkte mølleren og sagde ja. Havfruen dukkede ned igen, og mølleren skyndte sig glad og ved godt mod hjem til møllen. Før han nåede derhen, kom pigen ud af døren og råbte til ham, at han kunne glæde sig, for hans kone havde født en lille søn. Mølleren stod som ramt af lynet, han så nok at den onde havfrue havde vidst det og narret ham. Med bøjet hoved kom han hen til sin kones seng, og da hun spurgte ham: "Hvorfor er du ikke glad over den dejlige dreng?" fortalte han hende, hvad der var sket, og hvad han havde lovet havfruen. "Hvad hjælper al min lykke og rigdom mig," sagde han, "når jeg skal miste mit barn. Men hvad kan jeg gøre." Heller ikke de slægtninge, som kom for at ønske til lykke, vidste råd. Imidlertid vendte lykken tilbage til mølleren hus. Alt, hvad han foretog sig, lykkedes, det var, som om kister og kasser fyldtes af sig selv, og der i løbet af natten

blev flere og flere penge i skabet. Det varede ikke ret længe før hans rigdom var større end nogensinde. Men han kunne ikke glæde sig derover. Det løfte, som han havde givet havfruen, pinte ham. Så tit han kom forbi dammen var han bange for, at hun skulle dukke op og minde ham om hans gæld. Han sørgede også for, at drengen aldrig kom i nærheden af vandet. "Tag dig i agt," sagde han til ham, "hvis du rører ved vandet kommer der en hånd op og trækker dig ned." Men da der gik det ene år efter det andet, uden at havfruen viste sig, begyndte han dog at blive beroliget.

Drengen voksede op, og da han blev stor kom han i lære hos en jæger. Da han var udlært og var blevet en dygtig jæger, tog herremanden ham i sin tjeneste. I landsbyen var der en smuk og god pige, som jægeren syntes godt om, og da hans herre fik det at vide, gav han ham et lille hus. De holdt så bryllup og levede lykkelige og glade med hinanden.

Da jægeren ikke kom hjem om aftenen blev hans kone bange. Hun gik ud for at lede efter ham, og da han ofte havde fortalte hende, at han måtte tage sig i agt for havfruens efterstræbelser og ikke turde komme hen i nærheden af dammen, anede hun allerede, hvad der var sket. Hun skyndte sig ned til vandet, og da hun fandt hans jægertaske på bredden, kunne hun ikke længere tvivle på ulykken. Hun vred sine hænder og kaldte grædende på sin elskede, hun løb over på den anden side af dammen og kaldte igen, hun anklagede havfruen i hårde ord, men ingen svarede. Vandfladen lå ubevægelig, kun halvmånen blinkede op til hende.

Den stakkels kone blev nede ved dammen. Rastløs gik hun rundt om den, undertiden tavs, undertiden højt grædende eller under halvkvalt hulken. Til sidst kunne hun ikke mere. Hun sank om på jorden og faldt i søvn. Og så drømte hun.

Hun syntes, at hun klatrede op mellem to store klippeblokke. Torne og ranker rev hendes fødder, regnen piskede hende i ansigtet, vinden ruskede hende i håret. Da hun var nået op på toppen, så alt ganske anderledes ud. Himlen var blå og luften mild. Jorden skrånede jævnt ned mod en grøn eng med brogede blomster, og der stod en lille pæn hytte. Hun gik derhen, åbnede døren, og der sad en gammel kone med hvidt hår og vinkede venligt til hende. I samme øjeblik vågnede den stakkels kone. Det var højlys dag, og hun

besluttede straks at følge det vink, hun havde fået i drømme. Hun klatrede med besvær op ad bjerget, og alt var ganske som hun havde set det om natten. Den gamle tog venligt imod hende og bad hende sætte sig ned. "Der må være hændt dig en stor ulykke, siden du opsøger mig her i min ensomme hytte," sagde hun. Konen fortalte hende nu grædnede, hvad der var sket. "Hold nu kun op med at græde," sagde den gamle, "jeg skal nok hjælpe dig. Her har du en gylden kam. Vent til fuldmånen er kommet frem og gå så ned til sivene, sæt dig ved bredden og red dit lange, sorte hår med denne kam. Når du er færdig, skal du lægge den på bredden, og se så, hvad der sker."

Konen vendte hjem, men tiden gik kun langsomt for hende. Endelig lyste fuldmånen på himlen, og hun gik så ned til sivene og satte sig til at rede sit lange, sorte hår med guldkammen. Da hun var færdig, lagde hun den på strandbredden. Lidt efter lød der en brusen nede fra dybet, en bølge hævede sig og skyllede ind over bredden og tog kammen med sig. Det varede ikke længere, end til man kunne tænke sig, at kammen var sunket ned på bunden, så hævede jægerens hovede sig op over vandfladen. Han sagde ikke noget, men så bedrøvet på sin kone. I samme øjeblik kom en bølge brusende og skyllede hen over hans hovede. Alt forsvandt, sivene lå roligt som før og kun fuldmånen spejlede sig i vandet.

Bedrøvet gik den unge kone hjem, og i drømme så hun igen den gamle i hytten. Næste morgen begav hun sig igen på vej og klagede sin nød for den kloge kone. Hun gav hende en guldflojtte og sagde: "Vent til det bliver fuldmåne igen. Sæt dig så ved dammen og blæs en køn sang og læg flojten på bredden, når du er færdig. Se så hvad der sker."

Konen gjorde, som den gamle havde sagt. Da hun havde lagt flojten på sandet begyndte vandet at bruse, en bølge skyllede ind over land og tog flojten med sig. Lidt efter skiltes vandet, og ikke blot hovedet, men halvdelen af jægerens krop kom til syne. Længselsfuldt bredte han sine arme ud, men en anden bølge skyllede hen over ham, og han forsvandt i dybet. "Hvad kan det hjælpe, at jeg ser min elskede og straks mister ham igen," sagde den ulykkelige kone. Hun var lige så bedrøvet som før, men i drømme kom hun for tredje gang til den gamles hus. Næste morgen begav hun sig på vej, den kloge kone gav hende en guldkrok, trøstede hende og sagde: "Det er ikke fuldbragt endnu. Vent, til det bliver fuldmåne, og sæt dig så ved dammen og spind tenen fuld. Stil rokken tæt ned ved

vandet, når du er færdig, og se så, hvad der sker."

Den unge kone gjorde ganske, som hun havde sagt. Da det blev fuldmåne satte hun sig ned ved bredden og spandt ivrigt, til hun havde spundet alt hørret op, og tenen var fuld af tråd. Da hun havde stillet rokken ned ved bredden bruste vandet endnu stærkere end før, og en mægtig bølge skyllede den bort. I samme øjeblik skød en høj vandstråle op, og hendes mands hovede og hele skikkelsen viste sig. Hurtigt sprang han op på bredden, greb sin kones hånd, og de flygtede af sted. Men da de var kommet et lille stykke bort, lød der en vældig brusen, og vandet strømmede med rivende fart ud over marken. De to flygtninge så allerede døden komme, da kaldte konen i sin angst den gamle til hjælp, og i samme øjeblik blev hun forvandlet til en tudse og jægeren til en frø. Vandet, som nu nåede dem, kunne ikke dræbe dem, men det skilte dem ad og førte dem langt bort fra hinanden.

Da vandet var sunket og de igen berørte den tørre jord, fik de deres menneskelige skikkelse tilbage. Men den ene vidste ikke, hvor den anden var. De var blandt fremmede mennesker, som ikke kendte deres hjemstavn. Bjerg og dal lå imellem dem. I mange år drev de deres hjord omkring i mark og skov og sørgede og længtes inderligt efter hinanden.

Da foråret engang igen havde holdt sit indtog, drog de begge en dag af sted med deres hjorder, og tilfældet ville at de kom i nærheden af hinanden. Jægeren så i det fjerne en hjord på en bjergskrænt og drev sine får i den retning. De mødtes nu i en dal, de kendte ikke hinanden, men var dog glade over ikke mere at være så alene. De fulgtes nu hver dag ud med deres hjord. Ret meget talte de ikke sammen, men de følte sig dog lidt gladere. En aften, da fuldmånen stod på himlen, tog jægeren sin flojtte frem og blæste en smuk, sørgmodig sang. Da han holdt op, så han, at hyrdinden sad og græd. "Hvorfor græder du?" spurgte han. "Sådan skinnede også fuldmånen, da jeg for sidste gang blæste den sang på flojten, og min elskedes hovede dukkede op af vandet," svarede hun. Da han så på hende, var det som om et slør blev draget fra hans øjne, han kendte sin hustru, og da månelysen faldt på hans ansigt, kendte hun også ham. De omfavnede og kyssede hinanden, og man behøver ikke at spørge, om de var lykkelige.

* * *